

Sobre aigües i guerres

Hi ha territoris que no tenen aigua i d'altres que sí que en tenen. Sense entrar en la demagògia de la "solidaritat" interterritorial que tant esgrimeixen ara determinats polítics espanyols, és evident que cal solucionar aquest dèficit: amb més estalvi de l'aigua, amb una reorganització del territori més racional, amb un ús més intel·ligent dels recursos. A la llarga, sembla inevitable haver de transvasar aigua de les conques amb excedents a les deficitàries.

La decisió del Govern espanyol d'autoritzar l'enviament d'aigua de l'Ebre a Palma de Mallorca en vaixells-cisterna a partir de la tardor que ve pot obrir al nostre país una altra "guerra de l'aigua", paral·lela a la que s'ha encetat entre Castella-la Manxa, Múrcia i el País Valencià. Amb l'agreujant que aquesta seria entre dues zones del nostre país.

La Coordinadora Antitransvasament de les Terres de l'Ebre ja ha anunciat per al setembre mobilitzacions i recursos contra la decisió, que ve avalada pels governs autònoms de les Balears i del Principat (CiU encara no ha assegurat que hi votarà a favor al Congrés). Els membres de la Coordinadora, entre els quals hi ha diversos alcaldes de la zona, consideren que si ara transigeixen en aquest petit transvasament (d'un màxim de 10 hectòmetres cúbics l'any), ja no hi haurà ningú que ature la fuga d'aigua de l'Ebre cap a d'altres zones.

A Mallorca, com és natural, la notícia es veu d'una altra manera. Tot i que l'aigua de l'Ebre no hi arribarà fins d'ací alguns mesos, la sequera que pateix l'illa és tan greu que, si no s'autoritza el transport de l'aigua —no pas per a regar l'horta, com en el cas de Múrcia i les comarques del sud del país, sinó per al consum humà— hauria calgut de restringir-ne l'ús a Palma i Calvià, els dos municipis afectats.

És difícil de separar aquesta cessió puntual d'aigua a Mallorca del debat que hi ha a tot l'estat en relació amb el Plan Hidrológico Nacional, instrument que ha de definir la política de transvasaments entre conques hidrogràfiques en els pròxims 25 anys. En primer lloc, el decret preveu que la concessió d'aigua finalitze el 1998, per tant és una mesura transitòria. En els pròxims tres anys, Mallorca ha de poder resoldre internament les seues necessitats d'aigua, per la qual cosa cal fer avançar al màxim les obres de la conducció que ha de portar l'aigua de sa Costera a la serra de Tramuntana fins a Palma, com també les plantes dessalinitzadores projectades i en obres.

En segon lloc, es tracta d'aigua que no es trau directament del riu Ebre sinó de la que ja fa tretze anys que va ser adjudicada per llei al Consorci d'Aigües de Tarragona —l'anomenat minitransvasament— i que en realitat està infrautilitzat. En cap cas, segons el decret aprovat pel consell de ministres, el cabal extret del riu no pot ser de més de 4 metres cúbics per

segon —ara se'n fan servir, com a màxim, 2,6.

Tot i això els partits de l'oposició a les Balears (PSIB-PSOE i PSM-NM) han denunciat públicament que si Mallorca ha arribat a la necessitat de rebre aigua de l'Ebre és per un seguit de factors aliens a la sequera: especialment l'explotació de l'aigua de pous privats per part dels seus propietaris i la mala qualitat de la xarxa de conducció de Palma de Mallorca, que fa que cada any s'escolen per les canonades 11 hectòmetres cúbics, és a dir, més quantitat que la que ara es portarà de l'Ebre.

Una de les raons que esgrimeixen a les comarques catalanes de la vora d'aquest riu (Ribera d'Ebre, Montsià, Baix Ebre) és que, sempre que els demanen aigua, és per dur-la a zones "riques", ja desenvolupades industrialment o des del punt de vista turístic (primer el Camp de Tarragona, ara Mallorca), i mai per dur-la a zones "pobres". Això preocupa en unes terres on encara, malgrat els esforços institucionals, la instal·lació d'indústries és molt incipient i el turisme no ha tingut mai gaire força. La gent de l'Ebre tem, amb bona part de raó, que si deixen escapar el gran bé que significa tenir a tocar el riu més cabalós de la Península mai més no podran somnijar de deixar de viatjar en el vagó de cua de l'economia.

Siga per uns factors o per uns altres, el fet és que —tant si es preveu només l'àmbit del nostre país com si es fa en dimensió estatal espanyola— hi ha territoris que no tenen aigua i d'altres que sí que en tenen. Sense entrar en la demagògia de la "solidaritat" interterritorial que tant esgrimeixen ara determinats polítics espanyols, és evident que cal solucionar aquest dèficit: amb més estalvi de l'aigua, amb una reorganització del territori més racional, amb un ús més intel·ligent dels recursos. A la llarga, sembla inevitable haver de transvasar aigua de les conques amb excedents a les deficitàries. Entre les primeres hi ha la de l'Ebre, i entre les segones, la del Segura, la del Xúquer i les anomenades conques internes del Principat.

El debat —que és més tècnic que no polític, però que ha estat polititzat en extrem— no hauria de convertir-se de cap manera en una constel·lació de petites o grans "guerres interterritorials" per defensar "el que és nostre" dels qui s'ho volen endur. L'aigua és un bé públic i cal posar-se d'acord a repartir-se'l.